

Olympiáda v dějepise

51. ročník - 2021/2022

propozice

okresní kolo pro obě kategorie: úterý 22. 3. 2022

„Šlechta v proměnách času“

I. kategorie ZŠ

je určena žákům 8. a 9. ročníků základních škol,
3. a 4. ročníků osmiletých gymnázií a 1. a 2. ročníků šestiletých gymnázií

Téma: Šlechta od konce raného středověku do roku 1648

II. kategorie SŠ

je určena žákům 1. - 4. ročníků středních škol,
5. - 8. ročníků osmiletých gymnázií, a 3. - 6. ročníků šestiletých gymnázií

Téma: Středoevropská šlechta na pozadí dějinných událostí v letech 1648–1948

Termín soutěže: školní kolo: 7. – 26. ledna 2022

Testy pro školní kolo z důvodu utajení úloh NELZE žákům zadat jako samostatnou domácí práci, ale pouze jako test pod dohledem pedagoga.

Přihlášky do okresního kola vyplňte elektronicky do 11. 2. 2022

po tomto termínu nebudou přihlášky registrovány

<http://www.activezdar.cz/souteze/ucitel/>

Heslo pro přihlašování do všech soutěží zůstává stejné jako v loňském roce.

Škola přihlásí do okresního kola (elektronicky) žáky navržené k postupu. Do okresního kola postupuje vždy vítěz a dále žáci, kteří dosáhli alespoň 60 % z maximálního počtu bodů (úspěšní řešitelé, vždy uvádějte pořadí a počet bodů), a to maximálně 3 z jedné školy. NEZAPOMEŇTE NA EMAILOVOU ADRESU ŽÁKŮ!

Organizátor okresního kola omezí v případě potřeby počet postupujících žáků podle počtu bodů tak, aby nepřesáhl 40 účastníků. Po stanovení prezenční listiny okresního kola kontaktuje organizátor postupující soutěžící a jejich učitele s organizačními pokyny.

Bude záležet na epidemiologické situaci, ale asi bude třeba na daný termín zajistit soutěžícím **přístup k počítači s internetem a dohled pedagogického pracovníka z důvodu transparentnosti soutěže.** Hodnocení, určení jednoznačného pořadí a předání seznamu žáků navržených k postupu do vyššího postupového kola se řídí obecnými pravidly soutěže. Výsledky soutěže budou zveřejněny po opravení a vyhodnocení prací na internetové adrese organizátora.

Místo konání okresního kola: bude rozhodnuto za základě epidemiologické situace

Garant soutěže:

Mgr. Pavel Peňáz

Gymnázium Vincence Makovského, Nové Město na Moravě

tel. 603 716 463

email: penaz@gynome.cz

Program soutěže: prezence 8.30–9.00 hod.
 soutěž 9.00 hod. (90 min. na práci)

V průběhu všech kol soutěže není povoleno používat dějepisné atlasy, žádnou jinou literaturu, učebnice ani mobilní telefony.

školní kola	Leden 2022 7. – 26.1.	Přesný termín ve stanoveném rozmezí určí škola.	Škola zašle předsedovi okresní komise, případně krajskému koordinátorovi seznam žáků navržených k postupu do okresního kola. Do okresního kola postupuje vždy vítěz a dále úspěšní řešitelé (dosáhli alespoň 60 % z maximálního počtu bodů), a to maximálně 3 z jedné školy (včetně vítěze). Organizátor okresního kola omezí v případě potřeby počet postupujících žáků.
okresní kola	Březen 2022 22. – 25. 3.	Přesný termín ve stanoveném rozmezí a postup konání určí příslušné oddělení krajského úřadu (KÚ), resp. organizace jím pověřená po dohodě s okresní komisí DĚO.	Organizátor okresního kola zašle předsedovi krajské komise, případně krajskému koordinátorovi, seznam žáků navržených k postupu do krajského kola. Do krajského kola postupuje vždy vítěz a dále úspěšní řešitelé (dosáhli alespoň 60 % z maximálního počtu bodů). Organizátor krajského kola omezí v případě potřeby počet postupujících žáků.
krajská okla	Duben 2022 4. – 6. 4.	Přesný termín ve stanoveném rozmezí a postup konání určí KÚ, resp. organizace jím pověřená po dohodě s krajskou komisí DĚO.	Do ústředního kola postupuje z každého krajského kola vždy vítěz a dále nejlepší řešitelé z celé republiky , kteří splnili danou bodovou hranici, kterou určí ústřední porota bez ohledu na zastoupení krajů, max. 60 účastníků.

celostátní kolo	Květen 2022, Univerzita Hradec Králové	<p>Organizátor krajského kola zašle nejpozději do 10. 4. 2022 na adresu tajemnice soutěže seznam všech účastníků krajského kola s dosaženým počtem bodů u každého účastníka. Počty soutěžících a hodnocení všech postupových kol.</p> <p>U 5 nejlepších účastníků uveďte:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ NÁZEV A ADRESU ŠKOLY▪ KONTAKTNÍ ÚDAJE NA SOUTĚŽÍCÍ (e-mail)▪ KONTAKTNÍ ÚDAJE NA UČITELE, KTERÝ ŽÁKA NA OLYMPIÁDU PŘIPRAVOVAL (e-mail, telefon) <p>Tajemnice/tajemník soutěže zašle vybraným soutěžícím pozvánku s informacemi a pokyny k celostátnímu kolu.</p> <p>Téma písemné práce je Šlechtický rod v mém regionu. Vypracování písemné práce je podmínkou účasti v celostátním kole. Požadavky na písemnou práci naleznete na http://www.talentovani.cz/souteze/dejepisna-olympiada - Informace a aktuality o soutěži. Práci je potřeba zaslat tajemnici soutěže v digitální podobě do 29. 4. 2022.</p>
-----------------	---	---

Doporučená studijní literatura

I. kategorie	II. kategorie
<p>Školní kolo Učebnice a mapy pro základní školy a odpovídající ročníky gymnázií, např.: Vykoupil L., Antonín R., Fejfušová M.: Dějepis - Středověk a počátky novověku. Brno: Nová škola, s. r. o. 2008. Kolektiv autorů: Dějepis 7. Plzeň: Fraus 2020. Válková V.: Dějepis 7 - Středověk a raný novověk. Praha: SPN 2020. Mandelová H. a kol.: Středověk - dějepisné atlasy pro ZŠ a víceletá gymnázia. Praha: Kartografie 1996, 2007</p>	<p>Školní kolo školní kolo – jakákoliv učebnice dějepisu odpovídající věku a související učivo ostatních předmětů JUŘÍK, Pavel, Encyklopedie šlechtických rodů, Praha: Univerzum, 2014, str. 297–299; 414–416 pro všechna kola: DĚJEPISNÉ ATLASY Novověk I, Praha: Kartografie 2007, s. 33, 39–41 Novověk II, Praha : Kartografie 2005, s. 27, 41–43 Dějiny 20. století, Praha: 2005, s. 23, 31,35</p>
<p>Okresní kolo Čornej P.: Ilustrované dějiny historie českých zemí. Havlíčkův Brod: Fragment 1999. Vybrané části - str. 22- 23 (Česká a moravská šlechta), 28-29 (Léta zlá i šťastná), 32-33 (Král cizinec i král diplomat), 54-55 (Husitský král), 58-59 (Dílo hospodářské obnovy), 60-61 (Na sklonku středověku), 66-67 (Život renesanční šlechty), 76-77 (V předvečer povstání), 78-79 (Bílá hora a její následky), 80-81 (Vzestup a pád Albrechta a Valdštejna). a literatura z předchozího kola</p>	<p>Okresní kolo BINDER, Filip, Po stopách kultury, přírody i poznání. Zahraniční cesty české a rakouské šlechty mezi osvícenstvím a romantismem a jejich důsledky, Praha: NLN 2020 JUŘÍK, Pavel, Encyklopedie šlechtických rodů, Praha: Univerzum, 2014 (str. 317, 323,357–9,361,396) a literatura z předchozího kola</p>
<p>Krajské kolo Dvořáček P.: Zajímavosti z naší historie. Události a osobnosti našich zemí. Olomouc: Agentura Rubico 2012. Vybrané části - str. 34-41 (Vítkovci, Přemyslovci a královská koruna), 64-71 (Moravská šlechta v době renesance), 76-93 (Jan Zbyněk Zajíc z Hazmburka a kámen mudrců, Petr Vok a Jednota bratrská, Smutný konec Albrechta z Valdštejna). Novotný R.: Jeden den urozených, in: Ed. Nodl M., Sommer P.: Jeden den ve středověku. Praha: Nakladatelství Lidové noviny 2014. Louča J., Janáček J.: České erby. Praha: Albatros 1974. Vybrané části - str. 80-81 (Kolovratové), 94-95 (z Kunštátu), 104-105 (z Lichtenštejna), 106-107 (z Lipé), 108-109 (z Lobkovic), 134-135 (z Pernštejna), 148-149 (z Rožmberka), 150-151 (z Rožmitálu), 174-175 (Šternberkové), 192-193 (Valdštejnové), 214-215 (Žerotínové) - vždy pouze vymezené období do roku 1648. (Případně 2. rozšířené vydání z roku 1988.) a literatura z předchozích kol</p>	<p>Krajské kolo JUŘÍK, Pavel, Encyklopedie šlechtických rodů, Praha: Univerzum, 2014 (str. 360, 382 a 389, 394, 411) https://www.moderni-dejiny.cz/clanek/slechta-v-ere-prvorepublikoveho-ceskoslovenska-1918-1938/ https://www.moderni-dejiny.cz/clanek/ohrozeni-ceskoslovenska-jako-milnik-ve-vztahu-slechty-a-novodobne-ceske-spolecnosti-1938-39/ https://www.moderni-dejiny.cz/clanek/ceska-slechta-v-casech-protektoratu-cechy-a-morava-1939-1945/ (Případně detailnější pohled v monografii: HAZDRA, Zdeněk. Šlechta ve službách Masarykovy republiky: mezi demokracií a totalitními režimy. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2015, s. 33–79.) KNOZ, Tomáš, DVOŘÁK, Jan ed. Šlechta v proměnách věků. Brno: Matice moravská, 2011, s. 122–152. a literatura z předchozího kola</p>

Celostátní kolo

Pánek J.: Vilém z Rožmberka – Politik smíru, Praha: Academia 2011, kapitoly: Italské okouzlení, Světla a stíny dominia, Rožmberský mecenáš.

a literatura z předchozích kol

Další rozšiřující literatura:

Le Goff, J.: Středověký člověk a jeho svět, Praha: Vyšehrad 1999, kapitola: Válečník a rytíř.

Macek J.: Česká středověká šlechta, Praha: Argo 1997.

Janáček, J.: Ženy české renesance, Praha: Československý spisovatel 1987.

Pánek J.: Poslední Rožmberk, Praha: Brána 1996.

Celostátní kolo

JUŘÍK, Pavel, *Encyklopedie šlechtických rodů*, Praha: Univerzum, 2014 (str. 433, 436 (oba rody), 438, 439) [https://www.moderni-](https://www.moderni-dejiny.cz/clanek/perspektivy-postaveni-slechty-v-ceskoslovensku-po-roce-1945/)

[dejinny.cz/clanek/perspektivy-
postaveni-slechty-v-
ceskoslovensku-po-roce-1945/](https://www.moderni-dejiny.cz/clanek/perspektivy-postaveni-slechty-v-ceskoslovensku-po-roce-1945/) **HAZDRA,**

Zdeněk. *Šlechta ve službách Masarykovy republiky: mezi demokracií a totalitními režimy*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2015, s. 182–210.

(Povinné, článek výše tuto část neobsahuje.)

KNOZ, Tomáš, DVOŘÁK, Jan, ed. *Šlechta v proměnách věků*. Brno: Matice moravská, 2011, s. 225–231.

Prameny:

BENEŠOVY DEKRETY

č. 5 <https://www.psp.cz/docs/laws/dek/51945.html>

č. 12

<https://www.psp.cz/docs/laws/dek/121945.html>

č. 28

<https://www.psp.cz/docs/laws/dek/281945.html>

Další rozšiřující literatura

ŠTAIF, Jiří. *Modernizace na pokračování: společnost v českých zemích (1770–1918)*. Praha: Argo, 2020, 422 s. **a literatura z předchozích kol**